

[Weikop.]

en agitation gående ud på, at en monopol- og prislov som denne nødvendigvis må udstyres med alle mulige beføjelser og bemyndigelser. Nu forekommer det mig imidlertid, at det er de skadelige virkninger af aftalesystemet, som må være det ganske afgørende. Vi ved efter de oplysninger, som foreligger, at de prismæssige virkninger af de hidtil ophævede prisaftaler har været meget ringe og har været vanskelige at efterforske; i hvert fald har man ikke for tiden kunnet fastslå de prismæssige virkninger af en række aftalers ophævelse — så meget ved vi. Jeg tror, man uden overdrivelse kan sige, at der — foreløbig i hvert fald — er ført et meget svagt bevis for aftalernes skadelighed, et så svagt bevis, at man egentlig skulle tro, den højtærede handelsminister havde været betænkelig ved at fremsætte dette lovforslag uændret. Men jeg forstår, at handelsministeren tværtimod — sådan står det for mig efter de oplysninger, der er fremkommet — er mere sikker på lovforslagets rigtighed.

Nu er det jo ikke altid, at prisaftaler ophæves for at fremkalde prismæssige virkninger; det kan også gøres for at skaffe friere omsætningsforhold indenfor denne eller hin branche eller områder. Om det nu er strengt nødvendigt at have en meget vidtgående aftalelov for at skaffe friere forhold, er ikke ganske åbenbart. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen var inde på det og har tidligere peget på, at domstolene i så henseende har taget sig af en del af de ting, som det foreliggende lovforslag omfatter. Såvidt jeg husker, var det ærede medlem inde på, hvad højesteretssagfører Bernt Hjejle mente om dette forhold. Det er jo bekendt, at domstolene i nogle tilfælde har været strengere i bedømmelsen af aftaler end f. eks. priskontrolrådet, og det fremgår også af de domme, der er givet oplysninger om i udvalget.

Det er derfor ikke så mærkværdigt, at man kan spørge sig selv, om nu tidspunktet er inde til at lovgive om aftaler, sådan som det foreslås, eller om ikke tiden snarere efterhånden er inde til at tillade virksomheder at indgå aftaler uden indblanding fra det offentlige side. Jeg er tilbøjelig til at tro, at mange fornuftige aftaler ikke kommer i stand, fordi man ikke ønsker en indblan-

ding, og fordi aftaler med den agitation, der har været ført imod dem, snart er ved at få et lidt odiøst præg over sig. Der har i lang tid f. eks. været talt om vanskeligheder indenfor tekstilindustrien. Det er omtalt flere gange i det høje ting. Nu er der også vanskeligheder for tekstilindustrien i andre lande, og der er højere toldsatser end herhjemme, men man ikke aftaler indenfor tekstilindustrien og beklædningsindustrien om deling af markederne, deling af varegrupperne og om prisberegninger og aftaler med aftagere, f. eks. indenfor den store beklædningsindustri og andre af denne art, ville føre til en bedre beskæftigelse, som både arbejderne og virksomhederne og i og for sig også den høje regering er interesseret i? Det kunne jo være, at beklædningsindustrien f. eks. kunne undgå at etablere et finansieringsselskab til formidling af metervareimporten fra udlandet, hvis der gennem aftaler kunne gives bedre sikkerhed for leverancer og priser, ligesom det også kunne føre til en bedre dækning af konfektionsindustriens behov.

Jeg ved meget vel, at man heroverfor kan sige, at sådanne aftaler også kan indgås efter det lovforslag, der foreligger, det ved jeg meget vel; men det, der holder virksomhederne tilbage, er, at de kan risikere en indblanding fra myndighedernes side, selv om aftalerne er nok så fornuftige. Jeg tror, at der vil kunne opnås en større effektivitet, hvis der blev truffet nogle fornuftige og rimelige aftaler. Effektiviteten er jo et meget vigtigt spørgsmål, og det har professor Vinding Kruse også været inde på. Hans synspunkt er, at en industriel eller kommerciel virksomhed må siges at arbejde effektivt, når den fabrikerer eller fordeler sine varer bedst muligt til de billigste priser. Endvidere siger han, at der findes ingen erfaring for, at et embedskontor kan sikre erhvervsvirksomhedernes effektivitet bedre end erhvervslivet selv. Man kommer unægtelig ved gennemlæsning af professor Vinding Kruses redegørelse meget let ind på, om myndighederne ikke alene burde beskæftige sig med aftaler, hvor der kan foreligge formodning om, at aftaler fører til utilbørlig udnyttelse af befolkningen. Jeg vil formode, at det ville være produktionsfremmende, og jeg synes egentlig, at socialdemokraterne, der ligesom vi ønsker produktionen frem-